

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ АМЕРИКАНІСТІВ

Друга міжнародна конференція з літератури США (перша відбулася 25–26 травня 1999 р.) “Американська література на зламі ХХ–ХХІ століть” пройшла восени минулого року в Інституті міжнародних відносин Київського національного університету ім. Т.Г.Шевченка. Цей науковий з’їзд був ініційований (та фінансований) Відділом науки і культури Посольства США в Україні. Оргкомітет конференції очолив директор Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАНУ акад. М.Жулинський, заступник — д.ф.н., проф. Т.Денисова.

У конференції взяли участь 50 спеціалістів з американської літератури як з України, так і з США, Європи та країн СНД.

Під час церемонії відкриття учасників привітали пані *Ж.Демірей*, голова департаменту науки та культури Посольства США в Україні, яка наголосила на важливості таких заходів у контексті україно-американських відносин, та *М.Жулинський*, який підкреслив значущість конференції для розвитку вітчизняної американістики та галузі українського літературознавства в цілому.

Пленарне засідання (модератор — Т.Денисова) визначило основні напрямки подальшої роботи. Провідні американісти України та зарубіжжя висловили свій погляд на сучасні літературні процеси. З огляду на сучасні культурні й політичні процеси, велику увагу учасники конференції приділили аналізу феномену глобалізації. Цю проблему порушив *О.Зверев*, висвітливши основні тенденції, що спостерігаються в американській літературі на порозі віку глобалізації. Він запропонував власне трактування актуальних культурних процесів і зробив припущення щодо специфіки майбутнього розвитку американської літератури. *Н.Висоцька* виступила з цікавою доповіддю, в якій представила ті нові явища, які вже викликали неабиякий інтерес в американських літературних колах, проте ще мало відомі вітчизняним дослідникам. У контексті глобалізаційного процесу було розглянуто й проблему взаємointegraції американської та східноєвропейських культур. Так, доповідь *Є.Дурчака* (Польща) — екскурс в історію польсько-американських культурних стосунків і їх розвиток протягом останніх десятиліть. А яскравий, наочний виступ театральної діячки *В.Ткач* (США) висвітив цікавий аспект американського експериментального театрального мистецтва — запозичення елементів стародавніх культур, зокрема української.

Тема глобалізації виявилася надзвичайно важливою для конференції, яка мала за мету проаналізувати головні явища літературного процесу в США на зламі сторіч, тому цій проблемі було присвячене і заключне пленарне засідання (модератор Т.Потніцева). Ця секція викликала особливий інтерес своєю полемічною спрямованістю, яка була зумовлена тематикою доповідей. *Т.Потніцева* розглянула ключові образи американської літератури, а саме — мотив невинності та процес його трансформації. Доповідь *М.Анастасьєва* була присвячена феномену американського постмодернізму в цілому, й зокрема його трансформації в пострадянському контексті. У своєму концептуальному повідомленні *Т.Денисова* спробувала переосмислити сферу функціонування базових культурологічних термінів “американізація” та “глобалізація”. Доповіді вчених викликали жваву дискусію, яка виявила необхідність перегляду широко експлуатованих понять з позицій сучасності.

Коло питань, які розглядалися, багато в чому стало логічним продовженням проблематики попередньої конференції. Так, доповіді на секції, присвяченій проблемам постмодернізму (модератор — М.Анастасьєв), зробили свій внесок у дослідження творчості письменників-постмодерністів В.Гесса, Д.Бартельма, Дж.Барта. Особливу увагу привернула доповідь *І.Лімборського*, в якій він провів компаративний аналіз явищ Просвітництва та американського постмодернізму.

Звичайно, необхідним компонентом будь-якого наукового зібрання, присвяченого питанням сучасної американської культури, є проблема мультикультуралізму. В рамках відповідної секції (модератор — Ю.Стулов) було розглянуто проблеми інтеграції африканського (*Ю.Стулов*, *І.Ткаченко*), індіанського (*О.Пронкевич*) та азіатського (*Н.Монахова*) елементів у загально-американський контекст. У виступах доповідачів у мультикультуральному аспекті була висвітлена й проблема гендеру.

У секції поезії (модератор — О.Зверев) домінувала черкаська літературознавча школа. Відкриваючи секційне засідання, *В.Шпак* представив свою класифікацію поетичних шкіл у сучасній американській літературі. *О.Єрко* провела докладний аналіз поетичних текстів Р.Уїлбера, *Г.Колмієць* запропонувала дослідження мало вивченої сфери літератури — американської рок-поезії.

Доповіді, виголошені в секції драми (модератор — Н.Висоцька), розглядали ряд проблем сучасного американського драматичного мистецтва. Так, *Т.Казимирська* розкрила особливості американського театру 1970—1980 рр. на прикладі творчості С.Шепарда, а *Г.Гуляєва* провела цікавий аналіз ретроспективної структури у п'єсі Пола Вогел. Інтерес учасників конференції викликала доповідь *Джулії-Енн Франко* (США), в якій американська дослідниця вдалася до ще мало відомої у вітчизняному літературознавстві практики об'єднаного аналізу драматичного тексту та сценографії.

Новаторською для цієї конференції стала секція, присвячена новим методам аналізу тексту (модератор — Н.Жлуктенко). Сім доповідей презентували різні підходи до розгляду прозових текстів: міфологічний (*Н.Жлуктенко*, *О.Єрмоленко*), наративний (*О.Дубініна*), конструктивістський (*Н.Пустовойтова*), семіотичний (*О.Білоус*) та концептуально-ігровий (*Г.Лещенко*, *О.Підмосковних*).

Секція критики (модератор — О.Козлов) була представлена, в основному, севастопольською школою літературознавства, і хоча була нечисленною (*О.Козлов*, *Н.Абрамкіна*, *М.Московой*), зібрала велику аудиторію слухачів, зосередившись на проблемах теорії літератури. Таким чином, було наголошено на важливості теоретичного та історико-критичного аспектів як підґрунтя для вивчення художньої творчості.

Засідання останньої секції було найочікуванішою подією конференції. Це було зумовлено, насамперед, проблематикою, а саме розглядом абсолютно нового для американської культури явища — української складової американського мультикультуралізму. Цей інтерес підсилювався участю одного з найяскравіших представників даного явища, американського письменника українського походження, редактора журналу "Агні" *Аскольда Мельничука*. У своїй доповіді він докладно розглянув функціонування характерних образів української культури в американській художній літературі. Новаторськими й інформативними були доповіді вітчизняних дослідників, що займаються цією проблемою: доповіді *Т.Осталчук* і *Ю.Ткачук* були присвячені відповідно аналізу творчості Ю.Тарнавського та самого А.Мельничука. Обрана для цього засідання форма круглого столу та українська як робоча мова сприяли виникненню жвавої дискусії.

У формі круглого столу було проведено й україномовне засідання (модератор — *Т.Денисова*), присвячене найактуальнішій сьогодні проблемі, — викладанню американської літератури в Україні. Засідання об'єднало представників навчальних закладів різних рівнів освіти з багатьох регіонів нашої країни. Необхідність такого засідання була зумовлена кількома причинами, найважливішими серед яких, можливо, є неадекватне представлення американської літератури в шкільній програмі та недостатня увага до неї у вищій школі. В результаті цього в суспільстві формується викривлене уявлення про американську культуру та брак розуміння демократичних засад американської ментальності. Цим проблемам були присвячені доповіді *Т.Денисової*, *Н.Нев'ярович*. Велике враження на аудиторію справив виступ шкільної вчительки *О.Соколової*, яка представила свої роздуми у формі незвичного поєднання емоційності та глибокої аналітики.

Конференція засвідчила існування в Україні сформованого пласта професійних вітчизняних дослідників американської літератури. Це наукове зібрання викликало жвавий інтерес та дало поштовх для подальших студій. Матеріали конференції плануються до друку.

*Ганна Коломієць,
Олена Дубініна*

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ "ПОЕТИКА ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ"

18—19 грудня 2002 р. в Дніпропетровську відбулася Всеукраїнська наукова конференція "Поетика художнього тексту", організована Дніпропетровським національним університетом та Інститутом літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України. Зі вступним словом "Література як живлюще джерело духовності" до присутніх звернувся ректор університету *М.Поляков*.

Слово і Час. 2003. №3